СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 89. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го КВІТНЯ 1950. No. 89. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 19, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

БУДУТЬ ПЕРЕВОДИТИ ДОПИТИ НАД 400 КОМУНІСТАМИ НА КЛЮЧЕВИХ СТАНОВИЩАХ

Вашингтон, 17 квітня. — За відомостями з конгресових кол, сенатська комісія, яка провірює закиди сен. Джозефа МекКарті над прокомуністичною політикою проф. Овена Латімора з департаменту стейту, візьме під увагу заяву проф. Луїса Буденца, наче б комуністи насадили своїх людей на 400 відповідальних становищах і звідси впливають на напрям американської політики. Буденц це колишній редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", який перейшов до Католицької Церкви і виявляє затії комуністів. Сенатська комісія покликала його на свідка в справі Латімора на четвер. У розмові з кореспондентом агенції „Асосієйтед Прес" після доповіди в Мидленд, у стейті Мишиген, він сказав, що може назвати по імені 400 закритих комуністів у Злучених Державах, одначе цього не зробить, щоб не наразитися на процеси за обиду чести. До свого твердження він додав такі пояснення: Комуністична політика в Злучених Державах змагає до того, щоб настановити своїх людей на важливих становищах. Один Алджер Гісс, приміщений в департаменті стейту, варт за кілька сот тисяч інших американців. Ирл Бравдер сказав свого часу, що комуністична партія „є дуже мала, одначе велика впливами". Чотириста замаскованих комуністів находиться в різних організаціях, які контролюють прилюдну опінію й політику.

Після такої заяви Буденца минулого тижня конгресові кола запевнили йому повну недоторканість за його свідоцтво і будуть пробувати дістати від нього імена 400 комуністів, які стоять на ключевих становищах в різних організаціях.

ВИНАХІД ҐАЗУ НА ЗНИЩЕННЯ НЕРВІВ ВОРОГА.

Дітройт, Миш. — Голова хемічного корпусу армії, ген. майор Антоні МекОліф, виявив, що розвинено новий засіб воювання, який полягає в тому, щоб знищити волю противника до опору. Цю справу обговорено вже на трьох красвих зїздах хеміків. Генерал каже, що цим засобом є „нервовий ґаз", який можна випустити на ворожі війська і обезсилити їх волю до боротьби, при чому не нищиться їх життя ані нема проливу крови. Одначе генерал звернув увагу, що колишні подібні німецькі винаходи удосконалює Росія для себе й тому Америка не є єдина; що має такі ґази. Зі становища Америки це є найдоцільніша зброя, бо Америка не воює проти народів, а боронитися перед нападом тиранів, які захопили владу над народами.

„ВІЙНА АБО МИР" — НОВА КНИЖКА ДОЛЛЕСА.

Джан Фостер Доллес, чільний представник Республиканської партії, написав нову книжку під заг. „Мир або війна". З огляду на її низьку ціну ($1 в паперовій обгортці) вона мабуть призначена на масові поширення перед виборами. Автор обговорює в ній поважне положення в світі, напруження в світі, напруження між Совєтами й Злученими Державами, й дораджує переорганізацію Обєднаних Держав для втримання миру.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПІВТОРА БІЛІОНА НА ВОДНІ ШЛЯХИ.

Вашингтон. — Сенат ухвалив біл з уповажненням для Федерального уряду видати $1,565,314,825 на довгу лісту проєктів для контролі повеней і розбудовування водних шляхів в цілій країні. Палата репрезентантів ухвалила свого часу видатки на цю ціль в сумі $1,117,100,000. З огляду на різницю в ухвалених сумах, прийде до її вирівняння на спільній конференції обох конгресових палат. Заки сенат остаточно ухвалив біл, відбулася майже цілотижнева дискусія над цією справою, при чому відкинено різні поправки і додаткові проєкти. Найбільші видатки призначено на реґуляцію рік Мисисипі, Мизури й Колумбії.

М'ҐРЕТ ЗАПЕРЕЧУЄ ІСНУВАННЯ „СИНДИКАТУ ЗЛОЧИНЦІВ".

Генеральний прокуратор Дж. Гаверд МекҐрет, у свідоцтві перед сенатською підкомісією міжстейтової торгівлі заявив, що він не знає нічого про існування загально краєвого синдикату злочинців, як про це пишуть газети. Він звернув спеціяльну увагу на пересилання гроша на заклад за вигру в кінських перегонах та на картярські гри в різних містах. За його інформаціями місцева поліційна влада має всі такі справи під своєю контролею і переводить над ними слідства, як це діється тепер в Брукліні, де кілька поліцаїв приловлено на спілці з грачами.

ДЖЕЙМС РУЗВЕЛТ КАНДИДУЄ НА ҐУБЕРНАТОРА КАЛІФОРНІЇ.

Сан Франсиско. — Старший син небіжчика президента Франкліна Д. Рузвелта, Джеймс Рузвелт, дістав запевнення підтримки від зорганізованого робітництва у своїй кандидатурі на губернатора Каліфорнії. Робітнича Ліга для Політичної Освіти, яка представляє праву руку Американської Федерації Праці, серед піднесеного настрою ухвалила підтримати його кандидатуру. Вона нараховує мільйон членів. Перед чотирма роками сама Ліга ухвалила підтримку для теперішнього губернатора Ирла Ворена. Він був республиканським кандидатом на віцепрезидента Злучених Держав підчас останніх виборів.

ПІДЛОЖИВ БОМБУ НА ЛІТАКУ, ОДНАЧЕ ЗАБРАВ її ВЧАС.

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Повітряний інженер Джан Г. Грант вложив у валізку газолінову бомбу, щоб занести її на літак, яким мала відїхати його жінка, двоє дітей і інших 13 осіб. Коли вже мали валізку занести на літак, він остеріг службу, що там є бомба. Він признався опісля, що хотів дістати асекурацію за жінку й діти, якщо б вони згинули від пожежі літака.

АМЕРИКА РОБИТЬ ДОКІР РОСІЇ ЗА НЕВМІСНІ ЗАКИДИ

Вашингтон, 17 квітня. — Злучені Держави винесли догану Совєтському Союзові за недостачу повздержливости, коли Совєти передали американському амбасадорові ноту з закидами проти Злучених Держав в справі полету американського літака нібито понад латишську територію перед 10 днями. Департамент стейту виявив, що американський уряд переводить спокійні і основні досліди над щезненням літака Нейві Правеїр і призбирує факти про цю подію. „Американський уряд вірить, що дбайлива проба є єдиним способом у цій важливій і делікатній справі з міжнародних відносин" — пояснив пресовий урядовець департаменту, Майкел Дж. МекДермот. Він опісля додав: „Наш уряд жаліє, що совєтський уряд не виявив подібного спокою і повздержливости".

Повищу оповістку переслав „Голос Америки" за кордон. Це є заповідь, що після того прийде повна відповідь на совєтські закиди на адресу Америки.

ЗА СКЛАДЕННЯ ПОЛІТИКИ ВІДНОСНО НІМЕЧЧИНИ

Вісім сенаторів зголосили резолюцію, яка домагається негайного й основного прослідження політики Злучених Держав у Німеччині. Між сенаторами є Герберт Лімен, Ирвинг Айвес, Клод Пепер, Гарлі Кілгор, Роберт Гендриксен, Денніс Шавез, і ін. Сенатори твердять, що з Німеччини наспіли дивні вісті, наче б там зорганізовано нову німецьку армію під командою комуністів і що західні держави дістали нові домагання від Західної Німеччини перед конференцією в Лондоні, яка має відбутися 28 травня.

МІЖАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ВОЛІ

Найближчого місяця відбудеться в місті Гавана на острові Куба Міжамериканська Конференція. Організаційна комісія конференції відбула нараду в Ню Вестон Готелі в Ню Йорку в понеділок. У ній взяли участь 150 представників різнородних установ і організацій з 21 латинсько-американських республік. Вони рішили почати конференцію 12 травня.

ВІДВІДИНИ ПРЕЗИДЕНТА ЧІЛЄ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Серед звичайної виставности, привязуваної до відвідин визначних закордонних гостей, переїхав президент Чілє Ґабріель Ґонзалес Віделя долішню частину Бродвею і заїхав до ратуша. Тут привітав його посадник міста О'Двайер в еспанській мові. Після привіту в Ситі Гол відбувся обід у готелі Валдорф Асторія. Підчас обіду передав Віделя дарунок посадникові в виді південно-американського капелюха — „сомбреро" — і килима на плечі. Виголошено кілька промов про взаємини між країнами Південної й Північної Америки. Підчас пресової конференції Віделя заповів боротьбу проти комунізму в своїй країні. Він виявив теж, що має документи, які свідчать, що комуністи хочуть підмінувати інтереси Злучених Держав у Південній Америці.

$12,483.11 НА НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД

Ню Йорк, 18. квітня. — З канцелярії Українського Конгресового Комітету повідомляють, що загальна сума, яку зібрано на Національний Фонд по день 12-го квітня, виносить $12,483.11. Стверджується, що на першому місці в плаченні Національного Датку є стейт Ню Йорк зі сумою $4,007.22; на другому є стейт Огайо зі сумою $1,977.34. З поодиноких місцевостей на першому місці є метрополітальний Ню Йорк зі сумою $2,363.72.

ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ Д-РА М. КАШІ

Ню Йорк, 18. квітня. — В списку 158 вчених, яким признано нагороди з фундації Ґуґенгайма, подається теж прізвище відомого молодого американського-українського вченого, д-ра Михайла Каші. Йому признано нагороду у фізиці, за досягнення в переношуванні інтермолекулярної енергії. Д-р Каша, син українських батьків та сам свідомий українець, нагороджений за працю, зроблену у фізичних дослідах, ведених Комісією Атомової Енергії на університеті в Шикаго.

ДОЛЕС ЗА „ЦІЛКОМ НОВУ ПОЛІТИКУ ВІДНОСНО АЗІЇ"

Лейк Сoксес, 18. квітня. — Сьогодні має появитися книжка колишнього сенатора та республиканського дорадника державного секретаря, Джана Фостера Долеса, в якій він рекомендує „цілком нову політику відносно Азії". В книжці, що має заголовок „Війна або мир" та яку ще перед появою на книжковому ринку вислано генеральному секретареві Об'єднаних Націй, Тригве Лі, й іншим провідним членам цієї організації, автор вважає, що комуністичний уряд Китаю повинен бути прийнятий до Об'єднаних Націй, „якщо він виказує своєю спосібність володіти Китаєм без серіознішого внутрішнього спротиву", що очевидно, є неможливе для китайських комуністів. Долес вважає, що уряди, які прийшли до влади в поодиноких країнах після громадянської війни, взагалі повинні б бути визнавані міжнародно тільки після відповідного періоду часу та після того, як вони справді зможуть виказатися піддержкою більшости населення. Книжка Долеса є в загальному глибокою студією американської закордонної політики і їй віддається належну увагу.

ФОРМОЗА ДОМАГАЄТЬСЯ НЕГАЙНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКЦІЇ

Тайпеї, Формоза, 18. квітня. Губернатор Формози, К. С. Ву, заявив, що як Злучені Держави не діятимуть в справі оборони Азії рішучо і негайно, вони можуть вже, наперед рахуватися з фактом, що цілий той величезний континент буде опанований большевизмом. Він твердить, що у військовій та цивільній допомозі проти-комуністичним урядам азійських країн Америка зробила б найкращу і найпевнішу інвестицію в її теперішній холодній війні проти большевизму.

ШУСТЕР ІМЕНОВАНИЙ КОМІСАРЕМ БАВАРІЇ

Франкфурт, 18. квітня. — Американський високий комісар Німеччини, Джан Дж. МекКлой, повідомив вчора про іменування д-ра Джорджа Н. Шустера, президента Гонтер Каледж в Ню Йорку, американським державним комісарем Баварії. Це повідомлення вважається найважливішим від часу іменування МекКлоя високим комісарем. Д-р Шустер говорить плинно німецькою мовою і є католиком та визначним виховником. Баварія є найбільшою німецькою країною в американській зоні, має поверх 9,000,000 населення та є переважно католицька. Досі вона часто була причиною турбот західних аліянтів, бо виказувала відносно малий прогрес в американських заходах відносно її демократизації. Номінацію Шустера виявили велике вдоволля як американські урядові кола так і німецький загал.

ДОПИТИ НАД „АМЕРАЗІЄЮ"

У сенатській слідчій підкомісії прослідковують закиди проти департаменту стейту за щезнення документів з 1945 р., які відносяться до організації „Амеразія". У щезненні обвинувачують колишнього урядовця Джана С. Сервиса, який мав вислуговуватися комуністам і передав їм документи в справі американської політики в Азії.

МІСТЕРІЯ УРЯДОВО-ЦЕРКОВНОГО ДОГОВОРУ В ПОЛЬЩІ

Варшава, 18. квітня. — Кілька днів тому комуно-польська преса проголосила великими буквами на перших сторінках повідомлення про договір, підписаний між урядом і гієрархією Католицької Церкви в цій країні. Після цього проголошення, нагле все замовкло і більше про договір ані згадки, тільки примас кардинал Сапєга, що від кількох днів перебуває в Римі, ствердив, що про цей договір ані про його підготовку йому нічого не відомо. З церковних кол в Польщі тепер додатково стверджується, що уряд проголосив тільки ті точки договору, що вигідні йому.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Винипеґ, 18. квітня. — Стараниям Централі Українців Канади тут організується Евхаристійний Конгрес, що відбудеться в днях 31. червня та 1. і 2. липня ц. р. В Конгресі візьмуть участь ординарії і духовенство трьох українських екзархатів Канади, як теж представники і члени п'ятьох українських домініяльних організацій: БУК, Братства св. о. Миколая, Ліги Українських Католицьких Жінок, Українського Католицького Юнацтва та Місійного Т-ва ім. св. Йосафата. Метою Конгресу є віддати поклін Христові в Святому Році, скріпити організаційне життя українців-католиків Канади.

ОДИН ВБИТИЙ І 65 ПОРАНЕНИХ В КОМУНІСТИЧНИХ ЗАВОРУШЕННЯХ У ФРАНЦІЇ

Париж, 18 квітня. — Вчора, в другому дні комуністичних заворушень в місті Брест, був вбитий один молодий робітник а 65 інших осіб були поранені. За останніх три дні там вже заарештовано другого комуністичного депутата, що накликував та брав активну участь в організації заворушень. Вчора після полудня відбулося там зібрання представників опанованої комуністами Генеральної Конфедерації Праці, Соціялістичної Сили Робітників і Католицьких Профспілок, на якому зійшлися разом представники загалу рабітництва з великого місцевого арсеналу та інших заводів. Головною ціллю зібрання було домагання більшого забезпечення проти безробіття, але представники не-комуністичного робітництва вийшли з нарад, як комуністи почали перемінювати їх в демонстрацію на знак протесту проти арешту комуністичної депутатки Марії Ламберт. Не зважаючи на заборону вуличних демонстрацій посадником міста, зібрані комуністи вийшли на вулицю та почали демонструвати, негайно зударившись з поліцією. Демонстранти, загальну кількість яких нараховується на 3 до 4 тисячі, почали кидати камінням на поліцію, а в дальшому заміщанні прийшло з обох боків до стрілів, під час яких трапився випадок вбивства і багатьох поранень. Останні повідомлення говорять про 16 поранених робітників і 49 поліцаїв. На сьогодні проголошено генеральний страйк. Останні події в Бресті йдуть цілком по лінії домагань більшої „акції" та „жертв", видвигнених на останньому конгресі комуністичної п'ятої колони.

ФРАНЦІЯ КОНКРЕТИЗУЄ ПЛЯН АТЛАНТІЙСЬКОЇ РАДИ.

Париж, 18 квітня. — Після передвчорашнього виступу премієра Відо з пропозицією створити окрему „Високу Атлантійську Раду для Миру", яка координувала б політичну, військову і господарську активність країн Атлантійського Пакту, тут приступлено негайно до конкретизації того пляну, приготовляючи відповідний його проєкт на найближчу конференцію міністрів закордонних справ цих країн, що почнеться на початку травня в Лондоні. Французька, британська й американська публичні опінії приділюють цему плянові велику увагу, добачуючи в ньому початок нової фази для дальшого об'єднання західних демократій.

ДОГОВІРНІ ТРУДНОЩІ КРАЇН БРЮСЕЛЬСЬКОГО ПАКТУ.

Брюсель, 18 квітня. — Об'єднані Брюсельським військовим союзом Британія, Франція, Бельгія, Голяндія, Данія і Люксембург приготовили вже вигляд цілого ряду справ і зобов'язань, що на них накладено прийняттям ними стратегічним пляном Атлантійського Пакту, та яких вони досі не могли виконати з огляду на свої економічні трудноші. Вони зобов'язуються виконати переброєння зобов'язання в найкоротшому часі. Виказ неполагоджених справ передано американському амбасадорові в Лондоні.

БЕРЛІН ВВАЖАЄТЬСЯ СТОЛИЦЕЮ ОБ'ЄДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 18 квітня. — Канцлер західно-німецької федеративної республіки, д-р Конрад Аденауер, запевнив вчора мешканців Берліна, що це місто все ще вважається столицею об'єднаної Німеччини та що Захід про нього не забуває. Аденауер перебуває в Берліні на своїх перших офіційних відвідинах після проголошення західно-німецької федерації. Берлінці приготовили йому незвичайно маніфестаційне прийняття, в якому взяло участь більше осіб, ніж в будь-якій совєтській демонстрації в цьому місті. Вчора Аденауер перебрав будинок „Бундесгавзу", в якому матимуть приміщення деякі федеральні уряди, та заповів відбудову міністерства фльоти. Сьогодні він виголосить свою головну програмову промову.

АЛІЯНТИ ВІДКИНУЛИ НІМЕЦЬКИЙ ЗАКОН ПРО ПУБЛИЧНУ СЛУЖБУ.

Бон, Німеччина, 18 квітня. — Західні Високі Комісаріяти відкинули приготований та ухвалений Бундестаґом федеральний закон про публичну службу, вважаючи його недостаточним. В найближчих днях мають зустрітися представники німецьких й окупаційних властей та спільно узгіднити спірні в цьому законі проблеми.

НОВІ ВИПАДКИ ВАНДАЛІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 18 квітня. — Німецька поліція повідомила вже про другий випадок збезчещення жидівського кладовища в Ґеттінґен, де перевернено та знищено около 50 нагробних каменів. Ведеться інтензивне слідство для викриття і покарання виновників.

НОВИЙ БЮДЖЕТ БРИТАНІЇ

Лондон, 18 квітня. — Британський канцлер скарбниці, сер Стаффорд Крипс, предложить сьогодні Палаті Громад проєкт державного бюджету на черговий рік. Голосування над бюджетом, що вчора був предметом нарад уряду, буде рішальним для Лейбуристської партії, що має в парляменті більшість тільки трьох голосів.

БРИТАНСЬКА ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИЦЯ ОЧІКУЄ ДРУГОГО ПОТОМКА

Лондон, 18 квітня. — З Букінґгемського палацу вчора офіційно повідомлено, що британська престолонаслідниця, принцеса Єлисавета, в найближчій будучності не виступатиме публично. Це є традиційний спосіб повідомлення про очікування нового потомка в королівській сім'ї. Перший син Єлисавети, нині з герцогом Единбурґу, народився в листопаді 1948 року.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На пів року	$ 5.25	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА „ФЕР ДІЛ" З УКРАЇНОЮ

Неофіційний виразник американської державної думки, Ню Йорк Таймс, у своєму виданні з 16-го квітня зарахував совєтські клопоти з „буржуазним націоналізмом" в Україні до найголовніших причин відсталости в розвитку совєтських господарських плянів, і тим самим в зменшуванні совєтського воєнного потенціялу та можливостей совєтської агресії. До речі, згаданий щоденник, коментуючи в редакційній статті наявне, на підставі самих же совєтських повідомлень, заломання першої післявоєнної п'ятирічки в совєтському господарстві, зосереджує свою увагу на „клопотах в Україні" власне як на найважливішій причині. При цьому стверджується факт, що ці „націоналістичні клопоти" для Кремля існують в Україні від перших днів большевицької революції в 1917 році.

Це не є перше того роду признання ані в Н.Й.Таймсі, ані в іншій закордонній пресі, хоча й далеко не повне. Бо якщоб та преса хотіла раз подивитися на вчорашню, сьогоднішню і завтрішню Україну та побачила її своїми власними здоровими очима і без всіляких конюнктуральних чи впливових окулярів, вона побачила б там далеко більше, як тільки „націоналістичні клопоти" та „центрифугальні сили". Вона тоді легко переконалася б, що трагедією не тільки для України, але й для всього західного світу було нічим не виправдане переочення західним світом українського фактора в міжнародній політиці під час та після першої світової війни, як і його легковаження ще й досі. Ця трагедія може повторитися в далеко більших розмірах, якщо західний світ, після таких гірких досвідів, не приділить українській справі та „націоналістичним клопотам" в Україні такої уваги, на яку вони заслуговують в міжнародному аспекті, зокрема в обставинах теперішньої холодної війни.

Цю увагу ми розуміємо досить конкретно. Українська проблема, отже справа виразного становища західного світу до визволення України та створення незалежної української держави, належить до тих „делікатних" проблем, які завжди здаються „передчасними". Але коли західний світ признає, що проблема України для Росії така важлива, що її не можна виразно ставити навіть в теперішніх обставинах холодної війни, то він повинен здати собі теж справу з її важливости для кінцевої перемоги західних демократій. Прогаєння цієї справи може коштувати світові далеко більше в майбутньому, ніж виразне її поставлення в теперішньому.

Друга справа — це конкретна матеріяльна допомога. Не перецінюючи українських сил і можливостей, поставмо такий запит: як виглядало б загальне політичне положення в світі, якщоб західні демократії були дали українському визвольному рухові в першій війні тільки малу частину того, що вони порядком „Ленд-Лізу" дали Совєтам в другій війні? Як виглядало б це положення, якби українські повстанці та український нарід за залізною заслоною одержали таку допомогу, як дістала Греція в боротьбі проти большевицьких банд? Дальше, якщо на всі лади, включно з офіційяльних державних і міжнародних боків стверджується наявність української боротьби проти большевизму, то чому Доктрину Трумана не застосовується до українського народу в усіх її практичних виявах? Чому до скривавленої не в холодній, але в найбільш гарячій війні проти большевизму України не застосувати „фер діл", подиктований однаково, як інтересами українського так і всіх інших свободолюбних народів?

МОСКВА Й АЛЬБАНІЯ

Альбанські втікачі, які перебувають в Італії, оповідають про непорозуміння у нутрі комуністичної верхівки, яка править їхньою батьківщиною з наказу Кремля. Вислідом тих непорозумінь є смерть високого урядовця, застріленого містопремієром Мегметом Шегу. Заки Шегу вистрілив, він самий мав бути ранений. Втікачі, вказуючи на розлам у нутрі верхівки, кажуть, що там приготовляється бунт проти диктатури Кремля.

Історія Альбанії, як країни бунтарів, записала золотими буквами ім'я Юрія Скандерберґа, який визволив свій рідний край з-під турецького ярма. Про нього згадує секретар Богдана Хмельницького, Самійло Зорка, у своїй промові над гробом гетьмана, прирівнюючи його подвиг до діл Скандерберґа. Не диво, що виховані на традиції національної боротьби мешканці цеї гористої країни, пробують продовжувати цю боротьбу серед найбільше несприятливих відносин.

Після другої світової війни мала горстка комуністичних змовників використала переходову стадію і заки можна було створити національний альбанський уряд, вони вже піддали край під диктатуру Москви. Її послушником став ген. Енвер Годжа ще в початках 1946 року. Про Годжу писали недавно, що його забрала Москва до себе і тому пригадці про внутрішню боротьбу в комуністичній верхівці його імени не називається.

Що Москва намагається втримати Альбанію „за всяку ціну", це стане зрозумілим для кожного, хто тільки пригляснеться її положенні. Ця країна притикає до морської шийки, яка веде з Середземного до Адрійського моря. Отже з Альбанії легко контролювати дорогу морем до Трієсту й до Югославії. Тому, що в цьому місці находиться найвужча смуга Середземного моря, легко тепер перетяти тут Середземне море на двоє і заблокувати морську комунікацію між Італією й Африкою.

Крім того з Альбанії можна створити летунську базу для контролі Північної Африки. — Саме тому, що Альбанія окружена довкруги несовєтськими країнами, Москва зосереджує свою увагу на неї, щоб утримати для себе безпосереднє получення.

На ділі Москва перемінює Альбанію на воєнну базу. Це країна вбога на плодючу землю. Уся її величина рівняється просторові американського стейту Вермонт. Там є около мільйона жителів, які потребують для себе кожного клаптика землі, а тепер і цю бідну землю забирає Кремль на розбудову летунських майданів та інші воєнні цілі. За часів недавнього панування Італії, в Альбанії пороблено пляни для осушення мочарів в її південній частині. Тепер і ті мочарі забирає Кремль на летунські майдани.

В Альбанії є деякі мінеральні багатства, а найважливішим з них є доволі багаті припаси земного олію. Тому, що Совєти потребують олію для літаків, і для субмарин, ці багатства їм тепер стали у великій пригоді.

Тому, що сусід Альбанії, тобто Югославія, визволилася з-під впливів Москви й Комінтерну, Москва хоче створити з Альбанії свою фортецю, як для нападу так теж і для можливої оборони. Альбанські втікачі сповіщають, що між Москвою й Тіраною, тобто столицею Альбанії, йде незвичайно живий летунський рух. Щодня приїздять з Москви російські військовики й урядовці, а з ними й багата пропагандивна література, якою Комуністи годують бідне населення. Зрештою росіяни не дуже дружаться з місцевими людьми, а ці знов хіба не можуть відчувати приязні для наїзників.

Іван Е. Стахів.

Ми діждались а вони ждуть

(В 5-ту річницю звільнення з німецьких концтаборів).

Це, що я говорю тут, сьогодні несеться з глибини сердець мільйонів тих, що пройшли страшну Голготу фашистівських концтаборів і тюрем, жахливого терору, невимовних знущань над безвільними жертвами варварського гітлеризму.

Націстський вождь, „майстер" „Нової Европи" — Адольф Гітлер, хотів перемінити ввесь український нарід в своїх покірних рабів, „кнехтів" і „унтерменців", а золотисті лани плодючої України — в колонію свойого зиску.

Він прийшов з гаслом „нур фір дойче!" — все для німців, прийшов, щоб загарбати багатства української землі для свого „райху".

Та перечислився він зі своїми плянами. Могутній нарід український збагнув їх своєчасно та почав їх перекреслювати.

Гітлер скаженів зі злости і своїм ґестапівським посіпакам наказав стріляти сто, якщо між ними був тільки один винний. Потяглась довга валка масових розстрілів, репресій і висилок до концтаборів. Тюрми завалені... Безперервні допити над схопленими членами революції. Масакра. Депортація на заслання. Гинуть тисячі кращих синів, борців за волю, за нарід, за Україну!...

Нарід український не міг того стерпіти, не покорився і не пішов безчинно на загладу. Він вхопив в руки зброю і кинув визов ворогові, став чолом проти нього.

Зашуміли темні ліси... В них родиться могутня армія борців-месників, якій на ім'я УПА.

Проходять страшні роки боротьби на життя і смерть. Концтабори переповнені. Німецькі фабрики смерти працюють безперервно.

Рік 1945, місяць квітень. Гітлерівську імперію займають героїчні війська західних держав. Розторощено все, „Третій Райх", обернувся в руїну.

Протинають сітки електричних дротів. Нас визволяють!...

— Воля!... — радість відчувають в'язні.

На руках носять своїх визволителів, що прийшли з далекого заходу. — Це запорука вдячности.

* * *

Вже п'ятий рік, вже п'ятий місяць квітень від того часу. Ми знову клонимо голови перед тими, що буйні голови свої склали на жертівник в ім'я правди за волю.

В цей день ми виносимо найглибшу подяку визвольним арміям західного світу, свободолюбному американському народові та його керманичеві президентові Трумановi.

Вони дали нам волю і ми щасливо вільні.

Але ще 45 мільйонів українського народу в страшній неволі жорстокої Москви, закуті в кайданах, в казаматах і на далеких засланнях страдають. Там наші батьки, там наші матері, там наші брати і сестри. Їх топче безпощадний чобіт Джугашвілі.

— Хто ж дасть їм волю?... Вони ждуть...

В цей день, ми апелюємо до західних потуг:

— Допоможіть ще їм, допоможіть нам розбити цю страшну тюрму та звільнити наших рідних.

Василь Мудрий.

КОМУ ЦЕ ПОТРІБНЕ?

Не знаю, чи є між національними еміґрантськими групами поневолених тепер большевиками народів друга така, як українська, де всі так гарно і так переконливо говорять і пишуть про потребу національної консолідації та обеднання. При теперішніх міждержавних відносинах і при теперішньому положенні українського народу на рідних землях потреба консолідації самозрозуміла і тому вона та її ідея серед українського еміґрантського загалу така популярна. При допомозі гасла про консолідацію та об'єднання можна живим словом запалювати сотні і тисячі наших людей. Але що з того? Наша дійсність така, що ми переводити того гасла в життя або не вміємо або не хочемо.

Вже було кілька таких моментів в останніх роках нашого національного життя на чужині, де здавалось, що ми дійшли до великої цілі загального національного об'єднання та консолідації. Та це тривало коротко. Радість із того приводу скоро розвіялась, а надії на щось тривке виявились марними та ілюзоричними. По кількох місяцях чи по році появлялись щербини та розколини в тій будові й вона почала поважно хитатись. Відживали старі „осередки" або творились нові, а консолідація таким чином обривалась. А наслідки? Вони були дуже ясні та нескомпліковані.

Найбільше користи та радости з того мали наші найлютіші вороги, Бо ж для нікого іншого, тільки для них найпотрібніше розбиття, розсварення та розслаблення українських еміґрантських сил. Вони над тим працювали і працюють і працюватимуть, вони не знехтують ніколи ніякими засобами, щоби стан разслаблення серед української еміґрації не тільки осягнути, але й його закріпити. Не можна твердити, що вони це осягають дуже важко. Навпаки, вони потребують тільки вміло та непомітно підтримувати українські антаґонізми та роздмухувати іскри взаємних українських упереджень до розмірів фанатичного взаємопоборювання та сліпої ненависти. Православні і католики, східняки і західняки, нові й старі еміґранти чи іміґранти, православні - синодальники й православні соборноправники, соціялісти й націоналісти, „правдиві" демократи й „буцім-то демократи", націоналісти одної і націоналісти другої породи, б. політичні вязні із німецьких концентраційних таборів і б. політичні вязні, б. нерепресовані большевиками (бо ніколи під ними не були!) і репресовані большевиками. Словом, багато в нашому еміґрантському життю розстроєних інструментів та перетягнених струн, на яких можна вигравати яку хочете какофонію розкладу та розсварення серед української еміґрації. В нашому еміґрантському середовищі теж мало хто кому вірить, бо підозріває, що він належить до якоїсь зненавидженої йому групи. Щастя, що на еміґрації нема ще чогось у роді чека чи ґестапо, а то відлітали б, здається, голови із плечей та „процвітало б" братовбивство, як завершення „демократичної" ненависти, упередження та нетерпимости.

Нема сумніву, що з таким моральним багажем українська еміґрація, чи коли мова про Америку, то іміґрація далеко не зайде, до нічого путнього не доведе, свого конструктивізму нікому не докаже, доброї опінії в чужинців собі не зєднає, українські, освячені кровю визвольні заповіти понизить і опоганить. Тріюмфувати наслідком того будуть наші вороги та роздаватимуть високі відзначення тим, що їм ураховуватимуть у заслугу такий стан серед української еміґрації.

Покористуймося одним прикладом. У Злучених Державах Америки розписана Українським Канґресовим Комітетом збірка датків до Українського Народного Фонду. Що ж із приводу того діється? Одні сплачують ті національні вкладки. Інші розкритиковують Конґресовий Комітет, що, мовляв, і те в ньому зле і те недобре, і методика праці не така, якої вони бажали б і збірки наладнані не так, як вони хотіли б і люди в ньому не їхні і т. д., і т. п. Ще інші ясно і недвозначно поборюють Український Конґресовий Комітет і виступають проти збірки Народного Фонду.

Якби в одному випадку йшла мова про добросовісну критику праці Конґресового Комітету, то було б усе впорядку, бо така критика загально-національній справі виходить на користь. На жаль у даному випадку видно тільки повну неґацію. Який же з того наслідок? Тільки дезорієнтація в деяких громадянських колах в справі позиції та діяльности Українського Конґресового Комітету. Цікаво було б знати, чи протиконґресовці мають поважний намір перебрати весь тягар відповідальности за українські національні справи на себе? Чи вони дали себе досі американсько-українському громадянству пізнати як конструктивні національні діячі? Чи вони останніми часами видали бодай якусь невеличку публікацію в англійській мові про Україну та її нарід в інформаційних цілях для чужинців? Чи подбали про видачу бодай у мініятурі чогось подібного до Українського Квартальника чи Українського Бюлетеня, що появляються в англійській мові коштами і заходами Українського Конґресового Комітету? Не виключаю, що вони ще щось видадуть. Але чи на те мав би чекати Конґресовий Комітет і сидіти бездільно із заложеними руками, щоби їм приподобатись? Дехто каже, що сама організація Конґресового Комітету, себто спосіб його творення та будови, йому не подобається. Таку будову й систему придумав Конґрес Американських Українців. Хто бажав, той міг впливати на те, щоби будова була інша. Ще дехто із активних противників УКК-ту каже, що УКК це, мовляв, тільки інтервенційна організація. Так, Український Конґресовий Комітет є інтервенційною організацією в політичних справах українського народу. Політичними інтервенціями треба займатись усе і то солідно та безперервно. Справа народовбивства, що стала такою голосною для українців серед чужинців завдякк виступові голови УКК-ту в

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Петро Прибитківський

УГА в Одесі і роковини Шевченка

2)

Після упливу відай неповних двох місяців, на зміну денікінцям, прийшли до Одеси большевики, з якими наш уряд також заключив відповідний договір з тих самих причин, що й з Денікіном. Але синьожовті прапори дальше повівали зі згаданих будинків в Одесі, а Стаційна Команда і Переходова Станиця продовжували виконувати свої функції, з тою хиба різницею, що Стаційна Команда перенесла згодом свої бюра на Грецьку вул. ч. 2. В міжчасі зорганізовано ще український шпиталь, якого командантом став отам. Гарбач, та Дім для виздоровців. Мені навіть додано ще одну функцію а саме: бути зв'язковим старшиною між УГА а большевицькою Командантурою м. Одеси, згл. штабом 41-шої дивізії. За денікінців подібну функцію, тільки у ширшому маштабі, виконував тут отам. Оробко із своїм секретарем сот. Левицьким. Його бюра чинні були ще й за большевиків. Командантом міста Одеси був тов. Кацент а його помічником тов. Розенберг. Оба жиди. Цей останній відай мадярський жид. Він аж ніяк не подабав на большевика. Самий пузатий а своїм виглядом робив радше враження „буржуя". Я повинен був з'являтись до Командантури щодня з ранку. Як всі прочі старшини УГА, і я, носили тоді дальше старшинські однострої так, як це було до цеї пори, отже з тризубом на шапці і із старшинськими відзнаками. Ця наша самопевність сильно денервувала большевиків. На цю тему приходилось мені досить часто вести дискусію з тов. Кацентом і Розенбергом.

Тактика большевиків після заняття Одеси була цего роду, щоби в початках викликати у жителів Одеси якнайбільше довір'я до себе. Воно тимбільше було вказаним поступати так обережно, бо й денікінці, які відплили тільки кілька кільометрів від берегів моря і стояли ще у повному воєнному виряді могли поновити свій наступ на Одесу кожної хвилі. Не були вони також вповні зорієнтовані, які сили представляє собою УГА в Одесі, бо хоч стан здоровля стрілецтва і старшин УГА мав ще багато до бажання, то всежтаки частина з них була вже відправлена до Переходової Станиці. Навіть командир 41-шої большевицької дивізії, тов. Осадчий, із своїм штабом, що заняв Одесу, не примістився в центрі міста а в одній з крайних дільниць.

Не відступаючи від своєї комуністичної програми а спираючись в першу чергу на комуністичних партійцях, большевики не скривали своєї „симпатії" й до т. зв. українських „боротьбістів", які в той час в Одесі були досить модні і представляли досить значну силу. Їх можна би назвати теперішною мовою „українськими тітовцями". Якісь ліві соціялісти із комуністичною закраскою, на національних засадах. Належали однак до тих наївних, що вірили в щирість їхніх однодумців — російських соціялістів згл. комуністів. За цю щирість, за це, що вони дали большевикам змогу порости в пір'я, — большевики відплатилися їм всім кулею в потилицю, хіба, що хтось з них став явним ренегатом українського народу.

Про активність українських боротьбістів в Одесі знаю таки від урядничкии Стаційної Команди, яку я приняв на працю, не знаючи, що вона вже за часів денікінських працювала в підпіллі в користь, очевидно, большевиків. Це була бідна дівчина, відай родом з Гусятина в Галичині, інтелігентна і добре визнавалась у місцевих відносинах. Підпольну працю виконувала так спритно, що ніхто не міг навіть подумати, що вона до цього здібна. Часто, як до Стац. Команди заїзджали автами по справам високі денікінські старшини, то вона все так спритно підкидала большевицькі летючки до їхніх авт, що ніхто, навіть шофер, не міг цього запримітити.

В дні наступу червоних на Одесу, який відбувся майже ненадійно, в Стац. Команді було повно денікінських старшин в справі реєстрації до УГА. Аж тут з вікон Стац. Команди нараз завважено, як перші відділи большевиків підходять вже під Стац. Команду а побачивши синьожовтий прапор звернули свої штики в її сторону. Ніхто не знав, що робити. Тоді вибігає оця сама дівчина з бюр Стац. Ком. на зустріч большевикам із окликом: „Це наші". Ми всі майже заніміли. Всі були переконані, що вона нас всіх видасть большевикам. Тим часом, вона вийшовши на вулицю, привитала большевиків, подала їм свою леґітимацію а після цього заявила, що в цім домі, себто в Стац. Команді, всі „свої" і вона за всіх ручає, хоч знала, що в Стац. Команді були ще денікінські старшини, навіть деякі з них з револьверами. Факт цей вказує, що українська боротьбістка більше дорожила життям около 20 українців, ніж інтересами партії. Це був свого роду реванж, за це, мовляв, що вона, маючи заняття в Стац. Команді, могла виконувати свої функції в підпіллі. Про це, що вона боротьбістка, сказала очевидно вже тоді, як на власні очі побачила перші червоні відділи, що зближались. Від цеї пори вона заняла зразу досить відповідальне місце в одеській адміністрації, де працював також й її наречений. Вони обоє помогли мені навіть пізніше, коли вже настала нагінка большевиків на галицьких старшин, виїхати леґально до Тернополя, який тоді також знаходився під владою большевиків.

(Дальше буде).

30-ті роковини Союзу Американських Громадянських Свобід

Союз Американських Громадянських Свобід є все-американська позапартійна організація, яка „без упередження і компромісу" захищає індивідуальні права, гарантовані всім американцям нашою Конституцією. Широко відомий, як „вартівничий пес свободи", Союз недавно відсвяткував свої тридцяті роковини урочистим обідом на честь Роджера Болдвина, що тепер залишає свій пост директора, на якому він був з моменту заснування Союзу в 1920.

За роки свого існування Союз активно виступав всюди, де були спроби порушити права американців, передбачені Конституцією — він виступав у голосних справах, що притягали увагу всієї країни, а також і в численних неголошуваних випадках, коли забобони або недосконалі закони загрожували громадянським свободам окремих людей. Отже, Союз захищав негрів, соціялістів, американців японського походження, індійців. В усіх випадках Союз додержувався принципу, що громадянські права є недоторкані.

В своїй постійній боротьбі за права кожного американця на свободу думки, слова, преси, радіо, кіна і театру Союз атакував цензуру; він атакував несправедливе ставлення до людей, приналежних до груп меншин. Він підтримував громадянські права організованих та неорганізованих робітників та роботодавців, виступав за академічну свободу шкіл та університетів, за збереження політичних свобід і свободи сумління, за цивільні права на територіях, залежних від Америки і в окупованих зонах, за розвиток міжнародної свободи комунікації.

Після закінчення Другої Світової Війни Союз поширив свою діяльність на інші ділянки і дома, а в співпраці з міжнародними агенціями. Дома Комітет натискував на акцію в Президентовій програмі громадянських прав, як то робило багато інших організацій (здається, що на теперішній сесії Конгресу програма буде прийнята, бодай частково). Комітет боровся проти багатьох репресивних заходів, обумовлених побоюванням інфільтрації комунізму, якщо ті заходи перешкоджали вільним асоціяціям, чи в інший спосіб загрожували основним свободам американців. Комітет протестував проти того, щоб федеральні агенти підслуховували телефонні розмови, називаючи це втручанням в право на приватне життя і серйозним порушенням громадянських прав. Комітет співпрацював з Американською Комісією Людських Прав, коли вона складала проєкт Загальної Деклярації Людських Прав.

Найбільше старань пильнувати громадянські права Комітет прикладає в судах, де його адвокати добровільно пропонують свої послуги. Ціла низка справ, де були порушені громадянські права, передано до Найвищого Суду ЗДА, де були винесені рішення, які інтерпретували справу в дусі Закону про Права, який найбільше підтримує Комітет.

Були і невдачі у праці Союзу. У останньому річному звіті Союзу говориться, як він намагається допомогти натуралізованим громадянам, що втратили своє громадянство через те, що перебували довше як 5 років поза межами ЗДА. Союз виступив за те, щоб не робити різниці в юридичних правах натуралізованих та уроджених громадян, та проте ці спроби не вдалися.

Союз є корпорацією, організованою за законами стейту Ню Йорк. Управа директорів працює в Ню Йорку, багато представників національного комітету розсипано по всій країні, є багато філій та комітетів на місцях. Комітет не приймає комуністів до своїх рад. Роджер Болдвин, який протягом 30 років був директором Комітету, тепер став головою відділу міжнародних справ Комітету і спеціялізується в праці на полі міжнародних громадянських прав. Новим директором стає Петрик Мелін, професор економіки, який довгі роки активно підтримував діяльність Союзу і має великий досвід як американський директор Міжнародної Переселенчої Служби, як співробітник департаменту стейту, тощо.

Загальна Рада.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Марія Пастернак (Торонто)

Оленка Ґердан-Заклинська

„Танцювати — значить жити", сказала колись за Ізадорою Дункан Оленка Заклинська, радіючи інтенсивним ростом своєї мистецької особовости, добуваючи заслужені сценічні успіхи й симпатію концертової публіки. І впродовж ряду довоєнних років філіґранним танковим кроком проходила вона по сценах і естрадах Західної України, демонструючи власною хореографією нові спроби і

Оленка Ґердан-Заклинська

досягнення у ділянці мистецького танку. Незабуті вечорі, що їх короною був концерт у Великому Театрі у Львові в 1938 р. Лавреатки міжнародного фестивалю мистецького танку у Брюсселі, гостюючи у більших містах східної Европи, дали теж один виступ у Львові. Заклинська і тут, перед публікою в більшості чужою, вийшла знов побідно.

Минали роки. Важкі воєнні роки, цілком несприятливі для розвитку духових сил, та всеж Заклинська ні на хвилину не проривае зв'язку з улюбленим мистецтвом. Вона працює як член балету в Театрі Опери й Балету у Львові, вишколюючи себе у клясиці, потім студіює у Відні в школі відомої у цілому культурному світі танцюристки Розалії Хлядек, а переїхавши за океан, далі продовжує свою працю як солістка і педагог, зразу у Виннипегу, а зараз в Торонто.

На запрошення англійського жіночого клюбу: "The Canadian Citizenship Committee of the Local Council of Women of Toronto" дала Оленка Заклинська дня 24. березня ц. р. власний танковий речіталь. В програмі були кращі танкові твори нашої артистки, тематика і композитори у більшості українські. При фортепяні Маргарета Конфорці. В народних танках, як „Метелиця" — муз. В. Барвінського, „Дрібушка" — муз. М. Колесси, „Думка-коломийка" — муз. Безкоровайного, не старалася Заклинська дати етнографічного документу, ті танки є тільки сперті на народних мотивах і в ритмі, рухами і кроками коломийки чи дрібушки, танцюристка виявляє переживання сільської дівчини. Чудове здійснення хореографічного задуму було в „Думці-коломийці". Це спомин гуцулочки з вечорниць, почування ніжне й неясне, то призабуте наївною радістю життя, то знов повертає на думку й теплом маніжливим огортає дівоче серце.

Гобеліновим кольоритом на тлі темної котари мінилась гнучка сильветка танцюристки у „Колисковій" — муз. Барвінського. І прекрасний стилізований лемківський одяг проєкту артиста Гординського, вюнкі рухи рамен і музика м'якка, колискова, усе те мало дещо орієнтальний, та мимо того рідний, лемківський, сьогоднішніми очима глядячи — страдальний характер. З притишеним віддихом слідкувала публика, в тому передусім канадійська молодь, за руховою візією, що її розкривала артистка перед очима, незвиклими до тога рода танкових інтерпретацій, в „Дорозі" — муз. Лиска. Вігманівський дух, що з ним Заклинська віддано дружила в часі своїх ранніх студій, змушував з увагою стежити за кожним її рухом. Сильний вислів, що брав інспірацію передусім від теми, не від музики, був переданий чистими танковими середниками з цілковитим поминенням пантомімічних елементів.

Рухами легкими, ліричними снувала Заклинська для очей, вразливих на красу й гармонію, жовто-зелену казку „Осінь" — муз. Чайковського. У „Блищальці" — муз. Рахманінова, артистка дала доказ, що не чужа їй клясична техніка, яка своєю повітряною легкістю наче кепкує з закону притягання землі. Вкінці до успіху танкового речіталю Заклинської причинилися також танки до поезії Наріжної „Радість" і німецької поеми „Римська керниця". Получення танку з рецитованим словом має своїх прихильників, але теж і рішучих ворогів. На нашу думку та співпраця тільки тоді можлива, коли танець не є інтерпретацією змісту рецитації, а віддає тільки її настрій, коли культура слова йде паралельно з культурою руху, коли вела їх той самий ритм віддиху й та сама сила відчуття. Тоді і для того, хто не розуміє мови рецитації, вповні вистачає тільки мельодія слова, яка супроводить танкову дію. Виконавці, Оленка Заклинська і рецитатор Іван Ґудзовський, досягли тієї мети, доказом чого були живі оплески публіки і викликування артистів до повторення.

Це дуже добре, що Заклинська показала у самостійному концерті своє мистецьке обличчя, що вибрала найкращі танки власного укладу, бо це дало змогу ретроспективно глянути на її мистецьку діяльність. В противенстві до дешевеньких танкових продукцій, часто роблених на замовлення, танки Заклинської — це глибоко відчуті й передумані твори, багаті у зміст і силу вислову. Декотрим з них вже 15-20 років, а вони й сьогодні однаково свіжі і цікаві, бо зроджені справжньою творчою силою, просякнуті життєдайним мистецьким полум'ям. Вони так і перейдуть у тривкий український танковий репертуар. Втерлося переконання, що Заклинська перш за все інтерпретаторка народних танків, можливо тому, що вона до них ставиться з особливою любов'ю і увагою, що студіювала їх серед народу, мандруючи пішки від села до села по Гуцульщині й Лемківщині, можливо, що етнографічне замилування одідичила по свойому батькові Богданові — та останнім виступом вона цілком захитала цю думку, виявляючи себе повніше й зріліше танцюристкою драматичного модерного напрямку.

Шкода, що для сильнішого підкреслення цього, Заклинська не узглянила у програмі свого концерту інших композиторів (Дебюсі, Равель і др.), а тільки виключно слов'янських. Думаємо теж, що необхідно треба свій дотеперішній репертуар доповнити новими танками, внести трохи гумору, або сатири на злободенні справи і побіч романтики минулих днів наблизитися тематично до сьогочасної дійсности. Ми знаємо, що артистці еще далеко до того, щоби жити з відсотків нагромадженого мистецького капіталу, ми знаємо, що її творча динаміка не вгасає, що у співпраці з українськими композиторами й малярями (як це було колись у Львові) вона може дати нові, повноварістні танкові твори. Бажаємо Оленці успіху у поїздці по східній Канаді, можливо й Америці. Ми переконані, що давні й нові українські поселенці приймуть всюди Оленку Ґердан-Заклинську як заслужену українську артистку-піонірку мистецького танку на землях Західної України.

Кому це потрібне?

(Докінчення зі стор. 2-гої).

сенатській комісії, це інтервенційна справа. Виготовлювання відповідних меморандів чи письм до такої чи іншої установи міжнародного характеру, чи висилка туди делегатів у справах положення українського народу — це інтервенційні справи.

Ідучи за логікою противників УКК треба б узагалі припинити всяку діяльність Конгресового Комітету, себто нічого не видавати, в ніяких політичних справах не інтервенювати, словом не знати на що чекати. Але на що і доки? — Тому ясно, що Український Конгресовий Комітет не може піти так далеко на зустріч задушевним бажанням його противників та опонентів, бо це було б ідентичне з тим, щоби задовольнити бажання большевиків. Ці останні того тільки й прагнуть, щоби УКК ослабити та його акцію спаралізувати.

Український Конгресовий Комітет Америки буде далі вести свою працю ще інтензивніше ніж досі, бо ніхто інший її за нього не зробить і навряд чи колинебудь буде робити? Але якби навіть хто небудь із українців брався її робити, то кожли він це робив би із національно-патріотичних, а не групових мотивів, то його національним, самозрозумілим, обов'язком було б: вести цю роботу у тісному контакті та порозумінні із УКК-ом, щоби на зовні виступати солідарно та одноӟгідно в загально-українських справах.

Який же із усього сказаного висновок для американських, незаражених бацилями розєднання, українців? Він може бути тільки один: не давати ніякого послуху противникам У. К. К., але солідарно підтримати Український Конгресовий Комітет у його праці та взяти масову участь у збірці датків на Український Народний Фонд. Цей фонд необхідний не тільки для пильних потреб Укр. Конгр. Комітету, але й для допомогових та переселенчих потреб і для інших невідкладних українських національно-політичних справ, що їх не можна легковажити.

Що Ви зробили в тому напрямі, щоб скинути маску з ворожої пропаганди й представити всему світові українські справи в правдивому світлі?

Чи вже запренумерували Ви

The Ukrainian Bulletin
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

„УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК"
(на рік долярів 4)

The Ukrainian Quarterly
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

— та —

„УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ"
(на рік долярів 2)

The Ukrainian Bulletin
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

Чи розумієте вагу оцих наших видань в англійській мові? Передплачуйте їх для Ваших знайомих американців!

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 9.

Відділ:		Жертва:	Відділ:		Жертва:
	George Rewa	$ 2.50	254	Anthony Kotyk	2.00
	Микола Яремко	2.00	445	Peter Wepruk	1.00
	Dachniwskyj Dmytro	1.00	473	O. Prytulak	2.00
56	Dykij Nicholas	1.00	473	Д. Лисик	2.00

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дмитро Федорак, Менвил, Н. Дж. — Згадуєте за перепис населення і подаєте особу, яка вписала проти Вашого бажання „Польща" замість „Україна". Ви поступили розумно, що зараз зголосили це, як Ви пишете, до „супера", себто до „вищого" й цей зараз наказав змінити і вписати „Україна". Так треба усім поступати, хоч би прийшлось апелювати аж до Вашингтону, до самого Бюра Цензу, коли не можна добитись свого права на місці. До того треба памятати, що й таке постоянне за своє право є теж працею в користь української справи, бо заставляє урядовців застановлятись, чому не має бути Польща, Росія, Румунія, Мадярщина чи Чехословаччина, а тільки — Україна.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Свято в честь Т. Шевченка.

Воно почалося в православній парафії 12 березня негайно після Служби Божої в церкві де о. А. Берек відправив панахиду, а співав хор під орудою Й. Марцинюка. В 4 год. сполудня в церковній залі відбувся концерт, підчас якого вступне слово сказав радний У. Н. Союзу Іван Кокольський, а мужеський хор виповнив вокальну частину. Шкільні діти (О. Шевчук і К. Кокольська) виголосили деклямації. Цим покінчилася перша частина.

Другу частину становила сценічна картина в двох відслонах „Вінок на могилу". Виконав хор дітей під управою пані Берик. Після того діточий хор відсівав низку пісень, а серед того 3 малі чотирирічні дівчатка, що недавно приїхали з Европи, віддеклямували віршики. Зі старших нових декляматорів годиться згадати Марійку Ковальчук, Надію Зарицьку й І. Костинюка. Дует виконали Софія й Мирослава Дерик при акомпаніяменті їх сестри Надії.

Реферат про значення Шевченка виголосив д-р І. Коротей з Провіденс. Це був поучаючий і глибоко обдуманий реферат, який зробив бажане враження. До збірки промовляв о. А. Берик, її перевели члени хору Бандура. Вона принесла $124.50.

Третю частину проспівав мужеський хор, сольо відспівав Й. Марцинюк, при акомпаніяменті сина Зенона. Ще дві деклямації мали шкільні діти (Б. Свірський і С. Кокольський), після чого голова комітету Іг. Тепер подякував учасникам і жертводавцям. Люди виповнили залю ущерть і на кінець запівали „Ще не вмерла Україна".

Жертви зложили: Н. і М. Глядик $5; по $2: Й. Чагарин, Й. Чубай, Г. Тепер, А. Швець, М. Бардачевська, ковнсельмен В. Вецал, О. Рекрут, А. Кава; Матиківська $1.50; по $1: І. Кокольський, М. Коцюба, о. Й. Железівський, д-р І. Коропей, Н. Вецал, П. Заяць, І. Стрик, І. Затонський, В. Копитко, М. Заплітний, А. Рапко, д-р Е. Каськів, П. Музика, К. Королишин, Й. Марцинюк, О. Комісник, А. Сулима, М. Литвинець, К. Виспіянська, М. Заходнік, Вардика, О. Чагарин, О. Сороката, П. Гнецко, А. Яцишин, І. Одомірок, А. Королишин, П. Демуш, А. Ясінчук, К. Червінська, Ф. Гнецко, М. Колпак, В. Сорокатий, А. Кунь, Т. Строцька, В. Гурська, П. Гудз, Р. Вецал, Т. Чагарин, С. Тепер, П. Липська, О. Градюк, Й. Ходоровський, П. Ремек, Н. Карась, Д. Рапко, П. Тепер, І. Назарик, М. Коперчюк, П. Ґембаровський, І. Боднар, А. Ганчарик, А. Королишин, П. Стойко, Ю. Ходоровська, Р. Борис, П. Шевчук, Ф. Камфоник, І. Костинюк, М. Гольовач, К. Корніцький, М. Зарицький, Т. Лаба, І. Околіта, Д. Лукиник, В. Куравський, Е. Заяць, А. Альбрихт, К. Лаба, Ф. Роготинська, Я. Зарівна, К. Бойко, М. Чагарин, К. Микитин, К. Сулима, П. Лапчинський, Я. Мостецька, П. Лановий, А. Михалюк, мол., Д. Ясінчук, С. Павлишин, М. Кучер, Р. Дьобанюк, О. Кокольський, І. Позняньский, І. Строцький. Дрібними датками було $24.— Разом $124.50.

Гроші вислано на Народний Фонд УККомітету.

Розалія Вецал, секр.

ЮТИКА, Н. Й.

Свято Т. Г. Шевченка

26. березня ц. р. відбулося у нас свято в пам'ять Шевченка, в якому взяла участь майже вся українська громада. З'єднаний хор обох парафій під орудою п. В. Королупа, гарно пописався, завдяки свойому диригентові. Заля була виповнена, як п. А. Шанайда відкрив свято. Потім на гарно прибрану сцену вийшов п. Коваль та відчитав реферат.

Слідували хорові пісні, переплітані із деклямаціями, дуетами та солями при бандурі. Хор відспівав „Заповіт", „Садок вишневий", „Ой там за Дніпром", „Летить галка" та „Ой у саду".

Крім деклямації дітей Л. Чорної, С. Ковальчик та Н. Топольницької звернули на себе увагу пані І. Запаренюк та І. Кошпан. Гарно вражала інсценізація, виконана тутешніми пластунами І. Кошнаном, Я. Лікшейом і В. Літинським.

Дует „Де ти бродиш"... виконали п-на М. Фалінська та диригент В. Королуп в піяновім супроводі пані І. Кокодинської. Гарні голоси, зокрема М. Фалінської, подобались слухачам. Другий дует „Ой у полі вітер віє" панни М. Філінської та Я. Ліктія при супроводі на піяно пані І. Кокодинської теж вийшов гарно, а виконавці збирали рясні оплески.

У Я. Ліктія в усіх трьох точках, при інсценізації, в дуеті, чи при сольо-бандурі („Встає хмара зза лиману"), був помітний м'ягкий гарний голос, якому він повинен присв'ятити більше уваги, тимбільше, що в американській газеті „Ютіка Обсервер Діспеч" є поданий про нього допис пані Една Е. Ко, де вона каже: „Його голос — як славної Джені Линд. Ярослав може стати великим співаком. Голос чистий, приємний; і коли він співає свої народні пісні, то цей репортер, який ніколи не був в Україні, попадає в тугу за рідним краєм (Україною)."

Вправді недомагання були, але кожний виконавець, як диригент так і хор, старались виконати свої точки якнайкраще.

Ця академія була лише доказом, що ми всі разом можемо дати багато більше, як ми собі уявляли. Тількиж треба діяти разом, об'єднано. Як це гарно вражало: Заля виповнена вщерть, як старими, так і новими імігрантами, як парафіянами одної так і другої парафії. Тут дійсно ми виступили як одна сильна громада. На залі панувала приємна атмосфера.

Дохід з імпрези призначено на працю У. К. Комітету.

Н. Д.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Шевченкові роковини

З приїздом нової імміграції починає теж і наша громада ожнвати в подібний спосіб, як це є з іншими громадами Великого Ню Йорку. Одним з доказів такого оживлення може бути Шевченкове свято, яке відбулось в неділю, 2. квітня, в церковній залі, з такою програмою:

Вступне слово, виголошене п. І. Близняком; Заповіт, співи і деклямації, інсценізація трьох душ та вистава „Тарасова Ніч".

Свято закінчено відспіванням національного гимну. Присутніх було понад 80 осіб.

Тут слід дати велике признання нашій пані Гайдиш, що зараз по приїзді до Америки жертвенно та безкорисно почала працювати над нашими наймолодшими, як новоприбулими, так і тут уже родженими діточками. По закінченні свята пані Софія Дацишин, як представниця українського жіноцтва Асторії, вручаючи їй цвіти, висказала від цілої громади щире Спасибі та побажала дальших успіхів у праці. При тій нагоді звертаємося до усієї молоді Асторії, як нової так і старої іміграції, щоб вона допомогла в організуванні нешідних свят та культурних імпрез. Таким чином виконаємо усі ми бодай маленьку частину нашого національного обов'язку.

Присутній.

В ПРАЗІ ЗААРЕШТОВАНО 40 МОНАХІВ

Прага, 18. квітня. — Комуно-чеська поліція в останньому часі заарештувала щонайменше 40 монахів католицьких чинів в самій тільки Празі. Повідомлення про масові арешти монахів надходять теж з інших чеських місцевостей. Преса тепер гостро атакує манастирі, називаючи їх „осередками американського шпигунства".

МАДЯРСЬКІ ЖИДИ ВИЇЖДЖАЮТЬ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Відень, 18 квітня. — Вчора тут приїхала група 53 жидів, що є в дорозі з Мадярщини до Ізраїля На підставі окремого договору між ізраїльським і мадярським урядами, з Мадярщини зможе виїхати до Ізраїля загальна кількість 3,000 жидів.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал МекРей" до порту в Ню Йорку, дня 22-го квітня:

Дубляниця Роман, Ірина; Федак Володимир, Леонія, Олег; Ґерега Петро, Магдалина, Анна-Марія, Софія; Гавріш Олекса; Ількiв Микола; Яцикевич Лев, Марія, Юрко, Ірина, Марта; Яртимець Василь; Калинич Теофіль; Касків Василь, Марія; Ковляр Юліян; Лемік Ева, Осип, Лев; Пащенко Микола, Галина; Полуганич Іван, Марія, Стефан, Микола; Шевпідич Теодор, Анастазія, Роземарія, Анна; Болотенний Михайло, Анастазія, Богдан; Добош Михайло, Валентина, Михайло, Осип; Кобзей Іван, Надія, Василь, Ольга, Юрій; Максимів Іларіон; Марчук Михайло, Анастазія, Ярослав; Медвідь Володимир, Іванна, Ірина, Марта; Миронюк Володимир, Єродеїда, Галина, Тамара, Борис.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в пятницю, 21. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Евня. Просимо всіх своїх членів і членкць прийти на збори, бо є дуже важні справи до рішення, які відносяться до всіх членів. Просимо всіх українців, які ще не є членами УНСоюзу, прийти і вписатися в члени. Довгуючих просимо вирівнати свою залеглисть. — М. Галяць, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 12-тій вполудне, в Домі Відділів УНС, 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх членів і членкць та нововписаних членів прибути на збори. Маємо важні справи, а нововписаних членів просимо прибути й вирівнати свою місячну вкладку, тай отримасте грамоти, книжечки й відзнаки УНС. Довгуючих членів, або тих, що були в місяці березні суспендовані, просимо прибути і вирівнати свій залеглий довг, то будете знова прийняті назад в члени. Тому що новоприбувші з краю дуже часто переносяться на нові помешкання тай часом секретар не має можности з ними получитися, тому з того часто приходить суспендовання нових членів, з чого приходить непорозуміння тай неприємність для секретаря відділу. — Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 2-гій попол., в гали парафіяльній, 303 Гудсон вулиця. Приявність всіх членів є конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. Довгуючих членів просимо прийти на збори і вирівняти свої залеглости. І так само просимо членів приєднувати нових членів до Бр. і УНСоюзу. — П. Паснак, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Гр. Вулавинець, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14 квітня 1950 року помер несподіваною смертю в 65. році життя

АНДРЕЙ ПОЛЬОВИЙ

член Бр. св. Арх. Михаїла, відділ 213 УНСоюзу в Бейон, Н. Дж.

Походив з села Орішківці, пов. Бібрка, Західня Україна. Полишив у смутку жену Катерину і дві дочки і дві сестри. Похорон відбувся 17. квітня з української православної церкви на Ню Йорк Бей цвинтарі. В. Й. П.

А. Ковальський, секр.

Дня 16. березня 1950 року померла довголітня членкиня Тов. Любов, відділ 262 УНСоюзу в Ансонії, Конн.

АННА ШМАНДА.

Покійна, тут роджена мала вищу освіту. Підчас минулої війни працювала в місцевій пошті де продавала воєнні бонди. Полишила в смутку маму, 3 брати і 4 сестри замужні.

Похорон відбувся з української католицької церкви на українськім католицькім цвинтарі св. Ап. Петра й Павла. У похороні взяли участь члени, родина і знакомі.

В. Й П.

Олена Приндун, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую КОЗІНЧУКА С. і БЛАГОГО СТЕФАНА, котрі пребували в ДП таборі Ґосляр, Німеччина, бр. зона. Хто знає про них або вони самі то прошу ласкаво зголоситися на мою адресу:

BILYK JAKIW
Brookside Farms, BOX 1-209
R. F. D. I., PRINCETON, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Скоро вийде перше число першого модерного незалежного дійсно універсального українського двотижневика в Північній Америці

„ОКО СВІТУ"

Річна передплата $4.00

Видає незалежне видавництво "SVIT EDITION LIMITED"

Редагує: А. Шульгин

Ставайте уділовцями видавництва. Уділ (шер) $5.00. Замовляйте уділи та передплачуйте журнал на адресу: Філії у Филаделфії: 324 George St., Phila. 23, Pa.

НАРАДИ ДЕЛЕҐАТІВ НЮЙОРСЬКОЇ ОКРУГИ

Наради делеґатів відділів: 5, 8, 46, 66-184, 69, 117, 130, 158, 160, 194, 200, 203, 204, 210, 211, 267, 293, 298, 310, 325, 327, 391, 393-92, 433-431, 435

—: відбудуться :—

В ПЯТНИЦЮ, 21. КВІТНЯ 1950 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ ДОМІ
216-218 Grand St., Brooklyn, N. Y.
в годині 8. ввечір.

Приявність усіх делеґатів дуже побажана. — На ці наради повинні теж прийти заступники делеґатів і урядники відділів.

ЗА УРЯД СОЮЗОВИХ ТОВАРИСТВ м. НЮ ЙОРКУ:
Петро Кучма, голова. Марія Демидчук, секретарка.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ!

Повідомлення для відділів: 45, 62, 83, 105, 116, 156, 163, 173, 189, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 383, 388, 397, 430, 128 — 422.

ЗБОРИ ДЕЛЕҐАТІВ

НА 22-ГУ КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ

—: відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 23. КВІТНЯ 1950

при 847 Н. Френклін вул., о год. 1-ій пополудні.
PHILADELPHIA, PA.

Просимо всіх делеґатів бути приявними для обговорення важних справ, які мали б бути порушені на Конвенції, як рівнож встановлення часу виїзду до Клівленду.

Д-р В. Галан, гол. О. Штогрин, С. Слободян, радні.

ДЕЛЕҐАТИ ЗІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ!

—: повідомляється, що: —

ЗБОРИ ДЕЛЕҐАТІВ

НА 22-ГУ КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ ЗІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ

—: відбудуться: —

В СУБОТУ, 22. КВІТНЯ 1950

(SATURDAY, APRIL 22, 1950)

в UKRAINIAN CENTER, 180 William St., Newark, N. J.

Збори зачнуться в год. 8. вечером. На збори повинні прибути всі делеґати з таких відділів У.Н.Союзу: 3, 14, 25, 37, 42, 64, 65, 70, 76, 97, 104, 133, 142, 152, 155, 168, 170, 171, 182, 213, 219, 234, 270, 272, 275, 281, 286, 287, 312, 322, 332, 342, 344, 353, 371, 372, 413 і 459.

Іван Романишин, гол. радний У.Н. Союзу.

КУДИ ПОСИЛАТИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК?

Український Конґресовий Комітет на численні запити повідомляє, що Національний Даток на Український Народний Фонд треба посилати до Українського Конґресового Комітету або до його Філій на нище подані адреси:

1. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE of AMERICA, P. O. Box 721, Church St., New York 7, N. Y.
2. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Detroit, 4655 Martin Street, Detroit 10, Mich.
3. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Hamtramck, c/o Mrs. Pauline Budzol, 2240 Grayling St., Hamtramck 12, Mich.
4. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Philadelphia, 847 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.
5. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Pittsburgh, 526 Elizabeth Ave., Hanover Heights, McKees Rocks, Pa.
6. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of New Haven, 127 Park Street, New Haven, Conn.
7. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Chicago, c/o League of Americans Ukrain. Descent, 841 N. Western Avenue, Chicago 22, Ill.
8. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, Branch of Cleveland, c/o United Ukrainian Organizations, 2255 W. 14th Street, Cleveland 13, Ohio.
9. UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE, The Prepar. Committee, 139 Walnut Street, Rosford (Toledo), Ohio.

ТАЗАН, ч. 2324. Стратегія ящура.

Коли його вірний ніж пірнув, Тарзан отворив жменю, щоб його зловити.

Миттю великий крокодиль завернув млинця й кинувся до нього.

Саме в час Тарзан схоронився за корінь і лусковата постать проковзнулася попри нього.

Тоді крокодиль відплив і почав навмисно кружляти довкруги кореня.